

ΤΑΞΗ: Γ' ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ: ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΜΑΘΗΜΑ: ΙΣΤΟΡΙΑ

Ημερομηνία: Σάββατο 24 Απριλίου 2021
Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α

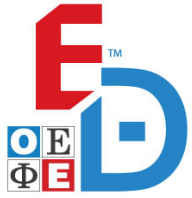
Α1. Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων:

- α.** Βενιζελισμός
- β.** Θεοτοκικό κόμμα
- γ.** Κεντρική Επιτροπή υπέρ των Κρητών

Μονάδες 15

Α2. Να χαρακτηρίσετε τις ιστορικές πληροφορίες που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας το γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη **Σωστό**, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη **Λάθος**, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη.

- α)** Κατά την περίοδο του Μεσοπολέμου, η αμερικανική εταιρεία ΠΑΟΥΕΡ ανέλαβε την εγκατάσταση μονάδων παραγωγής ηλεκτρικού ρεύματος στην ελληνική πρωτεύουσα.
- β)** Στη Β' Εθνοσυνέλευση του Άστρους, το 1823, συγκροτήθηκαν δύο ισχυρά κόμματα, των προκρίτων και των μεγάλων πλοιοκτητών.
- γ)** Σύμφωνα με το σύνταγμα του 1844, ο βασιλιάς συμμετείχε τόσο στην άσκηση της νομοθετικής εξουσίας όσο και στην αρχηγία του κράτους και του στρατού.
- δ)** Στις 3 Νοεμβρίου 1935 ο Κονδύλης επιχείρησε στρατιωτικό κίνημα, με στόχο την παλινόρθωση της βασιλείας.

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2021
Β' ΦΑΣΗ**E_3.Ιλ3Α(ε)**

- ε) Η ανταλλαγή των πληθυσμών που προβλεπόταν από τη Σύμβαση της Λοζάνης (1923) θα ίσχυε αναδρομικά για όλες τις μετακινήσεις που έγιναν από τη μέρα που κηρύχθηκε ο Α΄ Παγκόσμιος πόλεμος.

Μονάδες 10**ΘΕΜΑ Β**

- B1.** Να αναφερθείτε στον εξωτερικό δανεισμό της Ελλάδας κατά τον 19^ο αιώνα και κατά τον 20^ο, από τις αρχές του μέχρι και τον Μεσοπόλεμο.

Μονάδες 13

- B2.** Να αναφερθείτε:

- α) στα θεμελιώδη δικαιώματα τα οποία κατοχυρώθηκαν από το σύνταγμα του 1844 (μονάδες 5) και
β) να αναλύσετε τη σημασία της καθιέρωσης της συνταγματικής αρχής του δικαιώματος της καθολικής ψηφοφορίας για τους άνδρες, στην πολιτική ζωή της Ελλάδας. (μονάδες 7)

Μονάδες 12**ΟΜΑΔΑ Β****ΘΕΜΑ Γ**

Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις και αντλώντας τις απαραίτητες πληροφορίες από τα κείμενα που σας δίνονται, να αναφερθείτε στις συνθήκες που επέτρεψαν στον Ιωάννη Μεταξά να καταλύσει το δημοκρατικό πολίτευμα και να επιβάλλει δικτατορία.

Μονάδες 25**ΚΕΙΜΕΝΟ Α**

Ο θάνατος του Βενιζέλου έκλεινε μια περίοδο της πολιτικής ζωής της Ελλάδας, γεμάτη πάθη και φανατισμούς, ενώ ο θάνατος του Κονδύλη, του Δεμερτζή και του Τσαλδάρη έφερνε ευνοϊκά προς το προσκήνιο της πολιτικής ζωής της χώρας τον στρατηγό Μεταξά, εφόσον μάλιστα όλες οι αλληπάλληλες προσπάθειες των πολιτικών κομμάτων για τον σχηματισμό πολιτικής κυβερνήσεως είχαν αποτύχει. Την παραμονή του Μεταξά στην εξουσία εξασφαλίζει και η ψήφος εμπιστοσύνης ή ανοχής που του έδωσαν στις 25 Απριλίου οι αρχηγοί των πολιτικών κομμάτων, εξαιρέσει του Αλέξ.

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2021
Β' ΦΑΣΗ**E_3.Ιλ3Α(ε)**

Παπαναστασίου, του Αλ. Μυλωνά και του Γ. Παπανδρέου. Ενόμιζαν ότι η λύση πολιτικού θέματος με την κυβέρνηση Μεταξά ήταν προσωρινή και ότι θα τους επέτρεπε να εξακολουθήσουν με άνεση τα παζαρέματά τους.

Α.Ε. Βακαλόπουλος, Νέα ελληνική ιστορία, εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2005, σελ. 403- 404.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Στις 24 Ιουλίου (1936) η συντηρητική Γενική Συνομοσπονδία Εργατών Ελλάδος και η κομμουνιστική Ενωτική Συνομοσπονδία αποφασίζουν να κηρύξουν πανεργατική πανελλαδική απεργία για τις 5 Αυγούστου με κύριο αίτημα να μην εφαρμοστεί το διάταγμα «περί υποχρεωτικής διαιτησίας» στις εργατικές διαφορές, το οποίο είχε ψηφιστεί στις 21 Ιουλίου. Ακολουθούν διάφορες κατά τόπους κλαδικές απεργίες στις βιομηχανικές περιοχές, Λαύριο, Πειραιά και αλλού με συμπλοκές. Στις 28 Ιουλίου ο Σοφούλης με επίσημες ανακοινώσεις του στις εφημερίδες δηλώνει ότι μετά τη λήξη του πενταμήνου θα άρει την εμπιστοσύνη προς την κυβέρνηση Μεταξά. Η δήλωση αυτή επισπεύδει την κήρυξη της δικτατορίας.

Α.Ε. Βακαλόπουλος, Νέα ελληνική ιστορία, εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2005, σ. 405.

ΚΕΙΜΕΝΟ Γ

Στην πραγματικότητα η δικτατορία ήταν ο τρόπος που επέλεξαν ο βασιλιάς από αισθήματα ανασφάλειας της δυναστείας, που γνώριζε ότι είχε πάντα αντίθετό της, παρά το συμβιβασμό μαζί της του βενιζελισμού, το μισό τουλάχιστον του ελληνικού λαού, και ο Μεταξάς από άκρατη φιλοδοξία αλλά και ιδεολογικό φιλοφασιστικό προσανατολισμό και απέχθεια προς τον κοινοβουλευτισμό, για να αντιμετωπίσουν τη συνεχιζόμενη πολιτική κρίση ενόψει και της διεθνούς αναταραχής.

Σπ. Λιναρδάτος, «Η δικτατορία Μεταξά» στο Νεότερη Ελληνική Πολιτική Ιστορία, 1750- 1940, σελ. 423

ΘΕΜΑ Δ

Με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις και αντλώντας στοιχεία από τα κείμενα που σας δίνονται παρακάτω, να απαντήσετε στα εξής ερωτήματα:

- α. Ποιοι είναι οι λόγοι που οδήγησαν στην εκδήλωση της διαμάχης μεταξύ των αυτοχθόνων και των ετεροχθόνων κατά τη διάρκεια της Εθνοσυνέλευσης 1843-1844; (μονάδες 14)
- β. Πώς εκδηλώθηκε η διάσταση στον κοινωνικό τομέα ανάμεσα στους γηγενείς και τους πρόσφυγες της Μικρασιατικής καταστροφής του 1922; (μονάδες 11)

Μονάδες 25

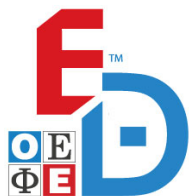
ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Η παλαιά αντιπάθεια, που είχε τις καταβολές της στα χρόνια του Αγώνα και είχε τη μορφή ως επί το πλείστον πολιτιστικής και τοπικιστικής εχθρικής προδιαθέσεως των ντόπιων κατά των ετεροχθόνων, οι οποίοι διέθεταν ανώτερη μόρφωση και δυτικούς τρόπους, είχε πάρει κατά την περίοδο της απόλυτης μοναρχίας οικονομικές και πολιτικές διαστάσεις, επειδή το στέμμα έδειχνε την προτίμησή του στους «νεοφερμένους» για την επάνδρωση του κρατικού μηχανισμού, παραμερίζοντας τους ντόπιους. [...] Μολονότι [...] η προτίμηση αυτή βασιζόταν στην αρχή της αξιοκρατίας (οι ετερόχθονες ήταν ενημερωμένοι σε θέματα διοικήσεως ενός δυτικού τύπου κράτους) και εξυπηρετούσε πολιτικές σκοπιμότητες (οι ετερόχθονες, σε αντίθεση με τους αυτόχθονες, δε διέθεταν τοπική δύναμη, και γι' αυτό μπορούσε να βασίζεται σ' αυτούς περισσότερο το στέμμα), οι αυτόχθονες την θεωρούσαν άγιστη και άδικη μεταχείριση, και στέρηση όλων εκείνων των απολαυών και ευεργετημάτων που θεωρούσαν ότι ανήκαν σ' αυτούς. Η οικονομική άνοδος των ετεροχθόνων τους κατέστησε περισσότερο αντιπαθείς στους αυτόχθονες, όπως ήταν φυσικό. Ο πλουτισμός τους οφειλόταν από το ένα μέρος στις εμπορικές τους δραστηριότητες και από το άλλο στην υπηρεσία τους στον κρατικό μηχανισμό [που κατά κύριο λόγο προκάλεσε την αντιπάθεια των αυτοχθόνων εναντίον τους].

Νικ. Διαμαντούρος, «Η περίοδος της συνταγματικής μοναρχίας», Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, τόμ. ΙΓ', Εκδοτικής Αθηνών, Αθήνα 1979, σελ. 110- 111.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Στις 8 Νοεμβρίου άρχισε τις εργασίες της η Εθνοσυνέλευση που απαρτιζότο από 244 αντιπροσώπους ανάμεσά τους πολλοί αλύτρωτοι [...] Το 107 άρθρων Σύνταγμα ψηφίστηκε στις 4 Μαρτίου 1844 [...] και στις 18 Μαρτίου η Εθνοσυνέλευση διαλύθηκε. Το δεύτερο ζήτημα ήταν η πολύπλοκη υπόθεση αυτοχθόνων- ετεροχθόνων που μαστίζε και συνέχισε να μαστίζει το έθνος επί δεκαετίες. Πρόκειται για μια τοπικιστική αντίδραση του μικροελλαδισμού που επιθυμούσε τον εξοβελισμό των ετεροχθόνων, αλυτρώτων Ελλήνων στο όνομα ενός ψευδοαντιδυτικισμού. Το πολιτικό, πολιτιστικό και κοινωνικό χάσμα που ήρθε στην επιφάνεια με τον ορισμό του Έλληνα πολίτη, είχε προκαλέσει αντιπάθεια ήδη από τα χρόνια του Αγώνα. Η κατάληψη υψηλών δημοσίων θέσεων από ετερόχθονες, [...] προκαλούσε την μίση των ντόπιων προεστών, οι οποίοι φθονούσαν και την οικονομική πρόοδο των ετεροχθόνων. [...] Τελικά επιτεύχθηκε συμβιβασμός με ορισμό του αυτόχθονος που περιλάμβανε και όσους ετερόχθονες πολέμησαν κατά του Τούρκου και ήλθαν στην Ελλάδα πριν το 1827. Οι εγκατασταθέντες μετά το 1827 ετερόχθονες για να

διορισθούν σε δημόσια υπηρεσία, έπρεπε να περιμένουν 2-4 χρόνια. Ελεύθερος ήταν ο διορισμός στο στρατό, στην εκπαίδευση και στην προξενική υπηρεσία.

Μάχη Αποστολοπούλου- Κ. Χατζηαντωνίου, Ιστορία του Ελληνικού Έθνους 1821 - 1941, εκδόσεις Πελεκάνος, Αθήνα 1998, σελ. 106, 109

ΚΕΙΜΕΝΟ Γ

Το σύνολο των χαρακτηρισμών που αποδόθηκαν στους πρόσφυγες (σημ. της Μικρασιατικής καταστροφής) είναι ενδεικτικό: «τουρκόσποροι», «τουρκομερίτες», «γιαουρτοβαφτισμένοι» και «ογλούδες» είναι ορισμένοι που χρησιμοποιήθηκαν από τους ντόπιους με σκοπό να τονιστεί και να στιγματιστεί η διαφορετικότητα των προσφύγων. Επιπλέον, δεν ήταν σπάνια η επίκληση του κινδύνου «ηθικής διάβρωσης» της κοινωνίας από την υποτιθέμενη «σεξουαλική χαλαρότητα» και τον τρόπο ζωής των γυναικών προσφύγων. Ο χαρακτηρισμός «Σμυρνιά» ή «παστρικιά» δεν ήταν άσχετος με αυτού του είδους τις κατηγορίες. Η παρακάτω περιγραφή της Αρμένισσας Ανζέλ Κουρτιάν είναι χαρακτηριστική του τρόπου με τον οποίο αρκετοί ντόπιοι βίωναν και ερμήνευαν αυτή τη διαφοροποίηση: «Οι νέοι της Αθήνας και του Πειραιά έρχονται εδώ [δηλ. στην Κοκκινιά] για να διασκεδάσουν. Έχουν ξετρελαθεί με τα κορίτσια. Τις βρίσκουν πιο όμορφες και πιο εξελιγμένες. Στην αρχή ήρθαν για διασκέδαση και για να βρουν καμιά καμωματού. Όμως γρήγορα τους τυλίγει κάποια και παντρεύονται. Οι ντόπιοι έχουν κατατρομάξει για τα παιδιά τους. Τα χάνουν από το δικό τους περιβάλλον. Κάθε γονιός φοβάται μην τυχόν πάρει ο γιος του καμιά προσφυγοπούλα δίχως προίκα».

Κ. Κατσάπης, «Αντιπαραθέσεις μεταξύ Γηγενών και Μικρασιατών Προσφύγων στην Ελλάδα», Εγκυκλοπαίδεια Μείζονος Ελληνισμού, λήμμα: Μικρά Ασία, Αθήνα 2002.

Τα κείμενα αποδόθηκαν στο μονοτονικό, διατηρήθηκε όμως η ορθογραφία τους.